

С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

**Кафедра: Жұқпалы және тропикалық
аурулар**

Тақырыбы: Сібір жарасы

Орындаған: Сансызбай Т.

Факультет: ҚДС

Курс: 3

Группа: 002-2

Тексерген: Умешова Л.А

СІБІР ЖАРАСЫНЫҢ ТАРИХЫ

- Сібір жарасы – адамзат баласына «қасиетті от немесе парсы оты» атауымен ерте заманнан белгілі ауру түрі. Аурушандыққа толық сипаттама 18 ғасырда жасалған. Аталмыш дерт Сібірде кеңінен таралғандықтан сібір жарасы атауына ие болып, орыс дәрігері Андреевский сібір жарасының адам мен жануарға ортақ ауру екендігін және ол жануарлардан адамға жұғатынын дәлелдеп берді.

Аурушандық Азия, Африка, Оңтүстік Америка елдерінде көп тараған. Оның ошақтары Ресей, Татарстан, Қазақстан және тағы басқа да елдерде бар.

Қазақстан Республикасы аумағында соңғы 60 жыл ішінде 1700-ден астам сібір жарасы бойынша стационарлы-қолайсыз пункттер тіркелген. Бұл пункттерде жануарлар мен адамдар арасында сібір жарасы анықталған 2600 –ден ошақтар тіркелген.

2010 жылғы 1 қаңтарға дейін Шығыс Қазақстан облысында тіркелген жалпы сібір жарасы бойынша стационарлы-қолайсыз пункттерден екеуінің (Жарам ауданының Әуезов пункті және Ұлан ауданының Ново-Канайка ауылы) белсенділігі жоғары болып саналады (бұл жерлерде аурушандық 4 жыл бұрын

ЭПИДЕМИОЛОГИЯСЫ

- Сібір жарасы — жануарлардың аса қауіпті жұқпалы ауруы. Ж-тың қоздырғышы — спора түзетін таяқша тәрізді бацилла (*Bacillus anthracis*). Ол сыртқы ортаның әсеріне өте төзімді, топырақта өзінің уыттылығын жоймай бірнеше ондаған жылдар бойы сақталып жата береді. Бұл бацилла қоздыратын аурудың қойдағысын — топалаң, сиырдағысын — қар аталақ, түйедегісін — ақшелек, қарабез, адамдағысын — күйдіргі.
- Қазіргі медицинаның сипаттауы бойынша, сібір жарасы – жіті жұқпалы ауру. Көбінесе тері жамылғысында көрініс береді, өкпе мен ішектерде сепсис түрінде өтуі - сирек кездеседі. Аурушандықтың қоздырғышы - *Bacillus anthracis* – жоғары температурада қыздырғанда және қарапайым дезинфекциялау құралдарын пайдаланғанда жылдам жойылатын сібір жарасының бацилласы.

Жуғу жолдары

Ауру жануарларды бағу кезінде

Ауру жануарларды сою, ұшасын бөлшектеу, терісін сыдыру, өлексесін көму кезінде

Ауру жануарлардан алынған өнімдерді пайдалану кезінде

Ауру жұққан заттарды пайдаланғанда, топырақтан жуғу-сирек кездеседі

КЛИНИКАЛЫҚ КӨРІНІСТЕРІ

- , тыныс алуы қиындап, жүрек соғуы жиілейді, тез қалжырайды. Жемшөпке тәбеті болмайды, іші өтіп, нәжісі мен зәріне қан араласып шығады, аузы-мұрнынан қанды көбік ағады, көзі қанталайды. Денесінің әр жерінде ісік пайда болып, тесіліп жараға айналады да қанды ірің ағады. Ауру бірнеше минуттан (өте жедел түрінде) бірнеше күнге созылады. Ж. сау малға қоздырғыштармен ластанған жемшөптен, ауру малдың нәжісімен, сілекейімен, сүтімен бірге сыртқы ортаға таралған бацилладан жұғады. Ауру, көбінесе, жазда кездеседі.

- Қоздырғыш енген тері жамылғысында 2-3 күн өткен соң қызылтым немесе көкшіл түсті дақ пайда болады. Сол жер қышып, теріні сәл күйдіргендей болып басталып, үдей түседі. Бөртпе 12-24 сағат өткеннен кейін диаметрі 2-3 мм, ішінде ашық түсті сұйықтығы бар күлдіреген бөртпеге айналады, уақыт өте келе оның ішіндегі сұйықтық қою түске боялып, қан араласады.

ЕМІ

- **Емдеу.** Қазіргі таңда сібір жарасын емдеуге арналған күшті әсерлі дәрі-дәрмектер (сібір жарасына қарсы гамма-глобулин және антибиотиктер) бар, алайда, тек қана дер кезінде жасалған медициналық көмек сауығып кетуге кепілдік береді. Сондықтан аурушандықтың алғашқы белгілері пайда болысымен-ақ, жақын орналасқан емдеу-алдын алу мекемелеріне барып, медициналық көмекке жүгіну қажет. Дәрігерге дер кезінде қаралғанда және арнайы емдеу шараларын жүргізгенде дерттен толығымен жазылып кетуге болады.

- . Емі: ауру малды оқшаулап, басқа қораға қамайды, ауруға қарсы сарысу, гамма-глобулин, антибиотиктер егіледі. Аурудың алдын алу үшін жыл сайын барлық малға Ж-қа қарсы вакцина егеді. Ауру шыққан шаруашылыққа^o деп атайды. Адамға ауру малды күткенде, сойғанда, еті мен сүтін пайдаланғанда жұғады. Ж-ты 18 ғ-дың аяғында Орал және Бат. Сібір өңірінде болған үлкен эпидемияға байланысты сібір жарасы деп атап кеткен. Ауру малдың дене темп-расы 41 — 42 карантин салып, қораны залалсыздандырады. Өлген малды өртеп, көміп тастайды.

